

Дело C-39/21 PPU**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

26 януари 2021 г.

Запитваща юрисдикция: Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Окръжен
съд Хага, заседаващ в с'Хертогенбос, Нидерландия)**Дата на акта за преюдициално запитване:**

26 януари 2021 г.

Жалбоподател:

X

Отвeтник: Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Държавен секретар по
правосъдие и сигурност)**Предмет на преюдициалното запитване**

Спорът в главното производство е относно жалба, подадена от чужденеца X срещу продължаването на задържането му с цел извеждане.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

С това преюдициално запитване на основание член 267 ДФЕС запитващата юрисдикция иска от Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът“) да установи дали правото на Съюза я задължава да упражни служебен контрол за законосъобразност по отношение на всички изисквания за задържането с цел извеждане. Този въпрос вече е поставен в акта за преюдициално запитване от 23 декември 2020 г. от Върховния административен съд на Нидерландия, Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Отделение към Държавния съвет, разглеждащо административни спорове) (наричано по-нататък „Afdeling“) (дело

C-704/20). Според запитващата юрисдикция този акт за преюдициално запитване обаче е непълен. Според нея е важно да се установи дали нидерландското производство за задържане с цел извеждане, в рамките на което не може да се упражнява служебен контрол за законосъобразност на задържането, остава ефективно правно средство за защита по смисъла на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).

Преюдициални въпроси

I Позволено ли е на държавите членки с оглед на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз във връзка с членове 6 и 53 от Хартата и в контекста на член 15, параграф 2, буква б) от Директивата за връщане, на член 9, параграф 3 от Директивата за приемането и на член 28, параграф 4 от Регламента „Дъблин“, да регламентират по такъв начин съдебното производство, в рамките на което може да се оспорва постановеното от съответните административни органи задържане с цел извеждане, че да забранят на сезирания съд да подлага на служебен контрол всички аспекти на законосъобразността на задържането и да ги подложи на преценка, при положение че вследствие на направените по служебен почин констатации този съд установи, че задържането е незаконно, като в резултат на това незабавно го прекрати и постанови незабавното освобождаване на чужденеца? Ако Съдът на Европейския съюз приеме, че такава национална правна уредба е несъвместима с правото на Съюза, означава ли това също и че когато чужденецът поиска от сезирания съд да бъде освободен, този съд винаги е длъжен да подложи на активен и задълбочен контрол и преценка всички релевантни факти и елементи, които са от значение за законосъобразността на задържането?

II Следва ли отговорът на въпроса по точка I да бъде различен с оглед на член 24, параграф 2 от Хартата във връзка с член 3, точка 9 от Директивата за връщане, член 21 от Директивата за приемането и член 6 от Регламента „Дъблин“, когато задържаният от съответните административни органи чужденец не е навършил пълнолетие?

III Следва ли от правото на ефективни правни средства за защита, гарантирано с член 47 от Хартата във връзка с член 6 и член 53 от Хартата и в контекста на член 15, параграф 2, буква б) от Директивата за връщане, член 9, параграф 3 от Директивата за приемането и член 28, параграф 4 от Регламента „Дъблин“, че когато чужденецът иска от сезирания съд да отмени задържането с цел извеждане и да го освободи, всяко решение относно това искане трябва да е надлежно мотивирано по същество, ако това правно средство за защита е използвано в съответствие с изискванията в тази държава членка? Ако Съдът приеме за несъвместима с правото на Съюза национална съдебна практика, съгласно която второинстанционният съд, правораздаващ като последна инстанция, може да се ограничи да

постанови решение, без да излага мотиви по същество, що се отнася до начина, по който впрочем е регламентирано това правно средство за защита в тази държава членка, следва ли да се смята, че предвид уязвимото положение на чужденеца, същественото значение на производствата относно правата на чужденците и констатацията, че с оглед на правната защита тези производства се различават от всички останали административни производства, като предоставят на чужденците същите малки процесуални гаранции, каквито са предвидени и в производството по задържане, това правомощие на запитващата юрисдикция, която правораздава като втора и последна съдебна инстанция по дела в областта на убежището и бежанците и по общите дела относно правния статут на чужденците, следва също да се разглежда за несъвместимо с правото на Съюза? Следва ли отговорът на тези въпроси да бъде различен с оглед на член 24, параграф 2 от Хартата, когато чужденецът, обжалващ решението на съответните административни органи относно правния статут на чужденците, не е навършил пълнолетие?

Посочени разпоредби от правото на Съюза

Членове 6, 24, 47, 52 и 53 от Хартата на основните права на Европейския съюз

Директива 2008/115 (Директива за връщането), членове 3, 5 и 15

Директива 2013/33 (Директива за приемането), членове 2, 9 и 21

Регламент № 604/2013 (Регламент „Дъблин“), членове 6 и 28

Европейска конвенция за защита правата на човека (ЕКПЧ), член 5

Посочени разпоредби от националното право

Vreemdelingenwet 2000 (Закон за чужденците от 2000 г.), членове 85, 89, 91, 94 и 96

Кратко представяне на фактите и на производството

- 1 Жалбоподателят Х е с мароканско гражданство. Той е задържан с цел извеждане от територията на Нидерландия и връщането му в Мароко. На 14 декември [2020 г.] запитващата юрисдикция постановява, че жалбата срещу това задържане е неоснователна. Все още липсва произнасяне по подадената срещу това съдебно решение въззивна жалба. На 8 януари 2021 г. жалбоподателят обжалва продължаването на срока на задържането му.

Основни доводи на страните в главното производство

- 2 Жалбоподателят застъпва становището, че трябва да бъде освободен, тъй като не може да се очаква да бъде изведен от територията на страната в разумен срок. Ответникът посочва, че все още е в ход процедурата по искането за издаване на заместващ пътен документ и че мароканските административни органи не са съобщили, че не е издаден никакъв документ за пътуване.

Кратко представяне на мотивите на преюдициалното запитване

- 3 До неотдавна съгласно постоянната съдебна практика на Afdeling в производствата относно задържането на чужденци на основание на Директивата за връщане (Директива 2008/115), Директивата за приемането (Директива 2013/33) или Регламента „Дъблин“ (Регламент № 604/2013 съдилищата в Нидерландия можеха да основат преценката си относно законосъобразността на задържането само на изложените от чужденеца факти и обстоятелства. Ако сезираният съд установи незаконосъобразност на задържането на различни от изтъкнатите от чужденеца основания, той не може да разпорежи неговото освобождаване.
- 4 Междувременно възникват съмнения относно основателността на тази постоянна съдебна практика. На 23 декември 2020 г. Afdeling поставя на Съда въпроса дали по дела относно правния статут на чужденците сезираният национален съд трябва служебно да провери законосъобразността на задържането (дело C-704/20). Запитващата юрисдикция се оказва принудена да допълни този преюдициален въпрос, тъй като не е ясно дали начинът, по който в Нидерландия е регламентирано производството по обжалване по дела относно задържане с цел извеждане от територията на страната, отговаря на изискванията за ефективни правни средства за защита по смисъла на член 47 от Хартата. Тази юрисдикция отбелязва, че в съставения от Afdeling акт за преюдициално запитване не е посочен този член. Afdeling само се позовава на правото на свобода по член 5 от ЕКПЧ и член 6 от Хартата, като уточнява, че съгласно разясненията относно Хартата последният член гарантира и правото на ефективни правни средства за защита. Според Afdeling нидерландското производство, по реда на което се разглеждат делата относно правния статут на чужденците, и постановената във връзка с това съдебната практика, са в съответствие с член 5 от ЕКПЧ. По дело C-704/20 на Съда е поставен единствено въпросът дали е възможно член 6 от Хартата да предоставя по-широкообхватна защита отколкото Afdeling извежда от член 5 от ЕКПЧ.
- 5 Според запитващата юрисдикция нидерландското производство относно правния статут на чужденците не гарантира ефективни правни средства за защита и следователно не отговаря на изискванията на ЕКПЧ и на Хартата. Ето защо тя предлага на Съда да отговори на отправените в двете

производства по преюдициално запитване въпроси, в смисъл че сезираният съд е длъжен служебно да упражни контрол за законосъобразност на задържането на чужденци. Не е достатъчно да се приеме, че е предвидено единствено правомощие за упражняване на служебен съдебен контрол, тъй като това води да правна несигурност. Това би означавало, че чужденецът, който не може сам да избере кой съд ще се произнесе по неговото дело, би зависил от случайността, що се отнася до обхвата на съдебната защита, с която ще се ползва.

- 6 Тъй като в правото на Съюза и в ЕКПЧ не са предвидени разпоредби относно начина, по който следва да се преценява законосъобразността на задържането, се прилага принципът на процесуалната автономия. При съблюдаване на принципите на пропорционалност и ефективност държавите членки могат да установят собствени процесуални правила. Запитващата юрисдикция подчертава все пак, че трябва винаги да се спазват основните права и иска да установи какъв е обхватът на правната защита, предоставена от собствените ѝ процесуални правила. Обстоятелството, че ЕСПЧ никога не е постановявал изрично, че е налице задължение за служебен съдебен контрол на задържането, не означава, че нидерландското производство не противоречи на член 5 от ЕКПЧ. Запитващата юрисдикция смята, че, напротив, тъй като изглежда толкова очевидно, че когато дадено задържане е незаконосъобразно, е необходимо то да бъде отменено, настоящият въпрос никога не е бил поставян.
- 7 Запитващата юрисдикция иска да установи дали административните органи не са тези, които в съдебно производство винаги следва да доказват законосъобразността на задържането. Всъщност именно административните органи са тези, които с постановяване на задържането засягат съществено основното право на свобода. Ако тежестта на доказване е върху тези органи, сезираният съд трябва, независимо от доводите на чужденеца, да бъде убеден в законосъобразността на задържането въз основа на представените от административните органи доводи. Ако съдът не е убеден в това, задържането трябва да бъде отменено.
- 8 Запитващата юрисдикция се позовава на редица решения на Съда. В решение от 6 ноември 2012 г., *Otis*, C-199/11, EU:C:2012:684, Съдът постановява, че сезираният съд може да се произнесе в съответствие с член 47 от Хартата само ако „е компетентен да разгледа всички фактически и правни въпроси, които са от значение за спора, с който е сезиран“ (точка 49). Макар фактическите и правни въпроси, разгледани в решение от 5 юни 2014 г., *Mahdi*, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, да не са идентични с главното дело в настоящото производство, запитващата юрисдикция извежда и от това решение заключение, че сезираният съд трябва винаги да е в състояние и дори е длъжен да разгледа подробно фактическите обстоятелства по съответното дело, като извърши широкообхватен контрол за законосъобразността на задържането.

- 9 Накрая, в решение от 14 май 2020 г., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 и C-925/19, EU:C:2020:367, Съдът постановява, че юрисдикция, която не може да изведе правомощие за контрол на законосъобразността на задържането от никоя национална разпоредба, трябва да приеме, че е компетентна да проведе такъв контрол на основание на член 47 от Хартата. Независимо че по това дело не е проведен какъвто и да било съдебен контрол, запитващата юрисдикция иска да установи дали член 47 от Хартата следователно ѝ предоставя възможност да подложи задържането на служебен съдебен контрол за законосъобразност, в случай че приложимото производство не представлява ефективно правно средство за защита.
- 10 Нидерландското производство по дела относно правния статут на чужденците съдържа редица гаранции, позволяващи да се осигури подходящо правно средство за защита, като например съдебния контрол на всяко разпореждане за лишаване от свобода, правото на изслушване на чужденеца, когато задържането му се разглежда за първи път от съд и правото на безплатна правна помощ. Запитващата юрисдикция обаче се съмнява дали тези гаранции са достатъчни, за да може производството да се счита за ефективно правно средство за защита. Съмненията се подсилват от факта, че Afdeling, правораздавайки като втора и последна инстанция, може да се ограничи до така наречените „съкратени мотиви“. Когато чужденец подаде въззивна жалба срещу отхвърлянето на поисканото освобождаване, Afdeling по принцип има право да се произнесе, без да излага мотиви по същество.
- 11 Запитващата юрисдикция иска Съдът да установи дали може да става въпрос за ефективни правни средства за защита, когато във второинстанционното производство не е предвидено задължение за мотивиране. Според тази юрисдикция отговорът следва да е отрицателен. Съмненията се пораждат по-конкретно с оглед на обстоятелството, че ако в хипотезата на продължаване на срока задържането, чужденецът подаде впоследствие нова жалба, е възможно той да не знае защо задържането му първоначално не е било сметено за незаконосъобразно. Подобни недостатъци в правните средства за защита следва да подчертаят също значението на служебния съдебен контрол за законосъобразност.
- 12 Накрая, запитващата юрисдикция отбелязва, че забраната за служебен съдебен контрол за законосъобразност и съкратените мотиви се прилагат и в производството по въззивно обжалване по дела относно ненавършили пълнолетие лица. Тази юрисдикция иска от Съда да установи дали би следвало да се отговори по различен начин на въпроса дали нидерландското производство представлява ефективно правно средство за защита, когато чужденецът не е навършил пълнолетие.